

הַלְבוֹת תַּפְלָה פֶּרֶק יא

א. כָּל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ בוֹ עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל, צָרִיךְ לְהִכִּין בוֹ בֵּית שְׂיִכְנֻסוֹ בּוֹ לְתַפְלָה בְּכָל עֵת תַּפְלָה; וּמְקוֹם זֶה, הוּא הַנִּקְרָא בֵּית הַכְּנֻסֶּת. וְכוּפִין בְּנֵי הָעִיר זֶה אֶת זֶה לִבְנוֹת לָהֶן בֵּית הַכְּנֻסֶּת, וְלִקְנוֹת לָהֶן סֵפֶר תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים.

ב. כְּשֶׁבוֹנִין בֵּית הַכְּנֻסֶּת, אֵין בּוֹנִין אוֹתוֹ אֶלָּא בְּגִבְהָהּ שְׁלֹעִיר, שְׁנֶאמַר "בְּרֹאשׁ הַמִּיּוֹת, תִּקְרָא" (משלי א, כא). וּמִגְבִּיהֶיּן אוֹתוֹ עַד שִׁיְהִיָּה גְבוּהָ מִכָּל חֲצֵרוֹת הָעִיר, שְׁנֶאמַר "וּלְרוֹמָם אֶת-בֵּית אֱלֹהֵינוּ" (ראה עזרא ט, ט). וְאֵין פּוֹתֲחִין פֶּתַחֲי בֵּית הַכְּנֻסֶּת אֶלָּא לְמִזְרַח, שְׁנֶאמַר "וְהַחֲנִים לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן קִדְּמָה . . ." (במדבר ג, לח). וּבּוֹנִין בוֹ, הֵיכָל שְׁמִינִיחִין בּוֹ סֵפֶר תּוֹרָה; וּבּוֹנִין הֵיכָל זֶה, בְּרוּחַ שְׁמֵת־פְּלִלִין כְּנֻגְדָּה בְּאוֹתָהּ הָעִיר, כְּדֵי שְׁיִהְיוּ פְּנִיָּהֶן אֶל מוֹל הַהֵיכָל, כְּשִׁיעֲמָדוּ בַּתַּפְלָה.

ג. וּמַעֲמִידִין בֵּימָה בְּבֵית הַכְּנֻסֶּת בְּאֲמֻצַּע הַבֵּית, כְּדֵי שְׁיַעֲלָה עָלֶיהָ הַקּוּרָא בַּתּוֹרָה אוֹ מִי שֶׁהוּא אוֹמֵר לָעַם דְּבָרֵי כְבוֹשִׁין כְּדֵי שְׁיִשְׁמְעוּ כָּלָם. וְכִשְׁמַעֲמִידִין הַתְּבָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ סֵפֶר תּוֹרָה, מַעֲמִידִין אוֹתָהּ בְּאֲמֻצָּע, וְאַחֲרֵי הַתְּבָה כְּלִפְנֵי הַהֵיכָל, וּפְנִיָּה כְּלִפְנֵי הָעַם.

ד. פִּיצֵד הָעַם יוֹשְׁבֵין בְּבֵתִי כְּנֻסִּיּוֹת הַזְּקֵנִים יוֹשְׁבֵין פְּנִיָּהֶם כְּלִפְנֵי הָעַם, וְאַחֲרֵיהֶם כְּלִפְנֵי הַהֵיכָל; וְכָל הָעַם יוֹשְׁבֵין שׁוֹרָה לִפְנֵי שׁוֹרָה, וּפְנֵי כָּל שׁוֹרָה לְאַחֲרֵי הַשׁוֹרָה שְׁלִפְנִיָּהּ, עַד שְׁיִהְיוּ פְּנֵי כָּל הָעַם כְּלִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ, וְכְּלִפְנֵי הַזְּקֵנִים וְכְּלִפְנֵי פְּנֵי הַתְּבָה. וּבִעֵת שֶׁשְּׁלִיחַ צָבוּר עוֹמֵד לְתַפְלָה, עוֹמֵד בְּאַרְץ לִפְנֵי הַתְּבָה, וּפְנֵיו לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ, כְּשֶׁאֵר הָעַם.

ה. בְּתֵי כְּנֻסִּיּוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת נוֹהֲגִין בָּהֶן כְּבוֹד, מְכַבְּדִין אוֹתָן, וּמַרְבְּצִין אוֹתָן. וְנִהְגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּסִפְרָד וּבְמַעֲרָב בְּשִׁנְעָר וְאַרְץ הַצִּבִּי, לְהַדְלִיק עֲשָׂשִׁיּוֹת בְּבֵתֵי כְּנֻסִּיּוֹת, וּלְהַצִּיעַ בְּקִרְקָעַן מַחְצֵלוֹת כְּדֵי לִישֹׁב עֲלֵיהֶן. וּבְעָרֵי אֲדוֹם, יוֹשְׁבֵין שָׁם עַל הַכְּסָאוֹת.

ו. בְּתֵי כְּנֻסִּיּוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת אֵין נוֹהֲגִין בָּהֶן קִלּוֹת רֹאשׁ, כְּגוֹן שְׁחוּק וְהַתֵּל וְשִׁיחָה בְּטִלָּה. וְאֵין אוֹכְלִין בָּהֶן, וְאֵין שׁוֹתִין בָּהֶן, וְאֵין נֹאֲוֹתִין בָּהֶן, וְאֵין מְטִילִין בָּהֶן. וְאֵין נִכְנָסִין לָהֶן לֹא בַחֲמָה מִפְּנֵי הַחֲמָה, וְלֹא בַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. וְחֲכָמִים וְתַלְמִידֵיהֶם מִתְרִין לֹאכֹל וְלִשְׁתּוֹת בָּהֶן, מִדַּחַק.

ז. וְאֵין מַחְשְׁבִין בָּהֶן חֲשִׁבוֹנוֹת, אֶלָּא אִם כֵּן הָיוּ חֲשִׁבוֹנוֹת שְׁלִמְצוּהָ, כְּגוֹן קֶפֶה שְׁלִצְדָּקָה וּפְדִיוֹן שְׁבוּיִים, וְכוּצָא בָּהֶן. וְאֵין מְסִידִין בָּהֶן, אֶלָּא הַסֵּפֶד שְׁלֹרְבִים, כְּגוֹן שִׁיְהִיָּה שָׁם בְּהַסֵּפֶד גְּדוּלֵי חֲכָמֵי אוֹתָהּ הָעִיר, שְׁכָל הָעַם מִתְקַבְּצִין וּבְאֵין בְּגִלְלָן.

ח. הִיָּה לְבֵית הַכְּנֻסֶּת אוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שְׁנֵי פֶתַחִים לֹא יַעֲשֻׂנוּ דֶּרֶךְ כְּדֵי שְׂיִכְנֻס בְּפֶתַח זֶה וַיֵּצֵא בְּפֶתַח שְׁכֻנְגָדּוֹ לְקֶרֶב הַדֶּרֶךְ, שְׁאִסוּר לְהַכְּנֵס לָהֶן אֶלָּא לְדַבֵּר מִצְוָה.

ט. מִי שֶׁצָּרִיךְ לְהַכְּנֵס לְבֵית הַכְּנֻסֶּת לְקִירוֹת תִּינוּק אוֹ חֲבֵרוֹ יִכְנֹס וַיִּקְרָא מַעֲט אוֹ יֹאמֵר שְׁמוּעָה, וְאַחֵר כֵּךְ יִקְרָא חֲבֵרוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכְנֹס בְּשִׁבִּיל חֲפָצוֹ, בְּלִבָּד. וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ, יֹאמֵר לְאֶחָד מִן הַתִּינוּקוֹת קְרָא לִי פְסוּק שְׁאֵתָה קוּרָא בוֹ; אוֹ יִשְׁהָה מַעֲט בְּבֵית

הַכִּנְסֹת, וְאַחֵר כֵּךְ יֵצֵא, שֶׁהִי־שִׁיבָה שָׁם מֵעֶסְקֵי מִצּוּהָ הִיא, שֶׁנֶּאֱמַר "אֲשֶׁרִי, יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ" (תהילים פד,ה).

י. מִי שֶׁנִּכְנַס לְקִרְוֹת אוֹ לְהִתְפַּלֵּל בִּפְתַּח זֶה, מִתֵּר לוֹ לִצְאֹת בִּפְתַּח שֶׁנִּכְנְדוּ כִּדִּי לְקִרְבֵּי אֶת הַדֶּרֶךְ; וּמִתֵּר לָאָדָם לְהִכְנִס לְבֵית הַכִּנְסֹת בְּמִקְלָו וּבִמְנַעֲלוֹ וּבִאֲפֻנְדָתוֹ. וְאִם הִיָּה צָרִיךְ לָרֶק, רוֹקֵק בְּבֵית הַכִּנְסֹת.

יא. בְּתֵי כְנִסִּיּוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת שֶׁחָרְבוּ, בְּקִדְשָׁתָן הֵן עוֹמְדִין: שֶׁנֶּאֱמַר "וְהַשְׁמוּתִי אֶת-מִקְדָּשִׁיכֶם" (ויקרא כו,לא) אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן שׁוֹמְמִין, בְּקִדְשָׁתָן הֵן עוֹמְדִין. וְכֵשֶׁם שֶׁנוֹהֲגִין בָּהֵן בִּישׁוּבָן, כֵּךְ נוֹהֲגִין בָּהֵן בְּחִרְבָנָן חוּץ מִכְּבוֹד וְרִבּוּץ, שְׂאִין מְכַבְּדִין אוֹתָם וְאִין מְרַבְּצִין אוֹתָן. עָלוּ בָהֶם עֲשָׂבִים, לֹא יִתְלַשׁ; וְאִם תִּלְשׁוּ אוֹתָן, מְנִיחִין אוֹתָן בְּמִקְוָמָן, כִּדִּי שִׁירָאוּ אוֹתָם הָעָם, וְתַעֲזוּר רוּחָם וַיִּשְׁתַּדְּלוּ לְבִנוּתָן.

יב. אִין סוֹתְרִין בֵּית הַכִּנְסֹת כִּדִּי לְבִנוּת אַחֵר בְּמִקְוָמוֹ, אוֹ בְּמִקְוֹם אַחֵר, אֲבָל בּוֹנִין אַחֵר, וְאַחֵר כֵּךְ סוֹתְרִין זֶה שְׂמָא יֵאָרֵעַ לָהֵן אֲנָס, וְלֹא יִבְנוּ. אֲפֻלוֹ כּוֹתֵל אֶחָד מִמֶּנּוּ בּוֹנֶה חֲדָשׁ בְּצַד הַיִּשּׁוּן, וְאַחֵר כֵּךְ סוֹתֵר הַיִּשּׁוּן.

יג. בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, שְׁלֹא חָרְבוּ יְסוּדוֹתָיו. אֲבָל אִם חָרְבוּ יְסוּדוֹתָיו, אוֹ שֶׁנָּטוּ כּוֹתְלָיו לְנַפֵּל סוֹתְרִין אוֹתוֹ מִיָּד, וּמִתְחִילִין לְבִנוּתוֹ בְּמַהֲרָה בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, שְׂמָא תִּדְחַק הַשְּׁעָה, וַיִּשְׁאַר חָרֵב.

יד. מִתֵּר לַעֲשׂוֹת בֵּית הַכִּנְסֹת, בֵּית הַמִּדְרָשׁ; אֲבָל בֵּית הַמִּדְרָשׁ, אִין עוֹשִׂין אוֹתוֹ בֵּית הַכִּנְסֹת, שֶׁקִּדְשַׁת בֵּית הַמִּדְרָשׁ יִתְרָה עַל קִדְשַׁת בֵּית הַכִּנְסֹת, וּמַעֲלִין בְּקִדְשׁ וְלֹא מוֹרִידִין. וְכֵן בְּנֵי הָעִיר שֶׁמָּכְרוּ בֵּית הַכִּנְסֹת, יֵשׁ לָהֵן לְקַח בְּדָמָיו תְּבָה; מָכְרוּ תְּבָה, יֵשׁ לָהֵן לְקַח בְּדָמֶיהָ מִטְּפָחוֹת אוֹ תֵּיק לְסֹפֵר תּוֹרָה; מָכְרוּ מִטְּפָחוֹת אוֹ תֵּיק, לוֹקְחִין בְּדָמָיו חֲמִשִּׁין; מָכְרוּ חֲמִשִּׁין, לוֹקְחִין סֹפֵר תּוֹרָה. אֲבָל אִם מָכְרוּ סֹפֵר תּוֹרָה אִין לוֹקְחִין בְּדָמָיו אֵלֶּא סֹפֵר תּוֹרָה אַחֵר, שְׂאִין שָׁם קִדְשָׁה לְמַעֲלָה מִקִּדְשַׁת סֹפֵר תּוֹרָה. וְכֵן בְּמוֹתְרֵיהֶן.

טו. וְכֵן אִם גָּבּוּ מִן הָעָם מַעֲוֹת לְבִנוּת בֵּית הַמִּדְרָשׁ, אוֹ בֵּית הַכִּנְסֹת, אוֹ לְקִנּוּת תְּבָה, אוֹ מִטְּפָחוֹת וְתֵיק, אוֹ סֹפֵר תּוֹרָה, וְרָצוּ לְשַׁנּוֹת כָּל שֶׁגָּבּוּ אִין מְשַׁנִּין אוֹתוֹ אֲלֵא מִקִּדְשָׁה קִלְהָ, לְקִדְשָׁה חֲמוּרָה מִמֶּנָּה; אֲבָל אִם עָשׂוּ מָה שֶׁגָּבּוּ לַעֲשׂוֹתוֹ וְהוֹתִירוּ, מְשַׁנִּין הַמוֹתֵר לְכָל מָה שִׁירָצוּ. וְכָל כָּלִי בֵּית הַכִּנְסֹת, כְּבֵית הַכִּנְסֹת; פֶּרֶכֶת שֶׁעַל הָאָרוֹן שֶׁמְנִיחִין בּוֹ הַסְּפָרִים, כְּמִטְּפָחוֹת הַסְּפָרִים. וְאִם הִתְנוּ עָלֶיהֶן, הָרִי הֵן כְּפִי הַתְּנָאִי.

טז. בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁמִּתֵּר לְמָכֹר בֵּית הַכִּנְסֹת בְּבֵית הַכִּנְסֹת שְׁלִכְפָּרִים שְׁלֹא עָשׂוּ אוֹתָהּ אֲלֵא עַל דַּעַת בְּנֵי הַכֶּפֶר לְבָדָם, שֶׁתְּהִיָּה לָהֶם לְהִתְפַּלֵּל בָּהּ, הִיא שְׂאִם רָצוּ כָּלָם לְמָכְרָהּ, מוֹכְרִין. אֲבָל בֵּית הַכִּנְסֹת שֶׁלְּכָרְכִין הוּאִיל וְעַל דַּעַת כָּל אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם נַעֲשֶׂה, שִׁיבּוֹא וַיִּתְפַּלֵּל בּוֹ כָּל הַבָּא אֶל הַמִּדְיָנָה נַעֲשֶׂה שְׁלָכָל יִשְׂרָאֵל, וְאִין מוֹכְרִין אוֹתוֹ לְעוֹלָם.

יז. בְּנֵי הַכֶּפֶר שֶׁרָצוּ לְמָכֹר בֵּית הַכִּנְסֹת שְׁלָהֵן, אוֹ לְבִנוּת בְּדָמִים בֵּית הַכִּנְסֹת אַחֵר, אוֹ לְקִנּוּת בְּדָמִים תְּבָה אוֹ תּוֹרָה צָרִיכִין לְהִתְנֹת עַל הַלּוֹקָח, שְׁלֹא יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ לֹא מְרַחֵץ, וְלֹא בְּרִסְקִי וְהוּא הַמִּקְוֹם שֶׁמַּעֲבָדִין בּוֹ הָעוֹרוֹת, וְלֹא בֵּית הַטְּבִילָה, וְלֹא בֵּית

המים. ואם התנו שבִּעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אֲנָשֵׁי הָעִיר בְּשַׁעַת מְכִירָה, שִׁיחָא הַלּוֹקַח רִשְׁאֵי לַעֲשׂוֹת בּוֹ כָּל אֱלוֹ מִתָּר.

יח. וְכֵן אִם הִתְנוּ שְׂבָעָה טוֹבֵי הָעִיר בְּמַעֲמַד אֲנָשֵׁי הָעִיר עַל מוֹתֵר הַדְּמִים, שִׁיחָיו חֲלִין הָרִי אֱלוֹ חֲלִין. וְכִשְׁלֹקְחִין הַדְּמִים וּבּוֹנִין מֵהֶם בֵּית הַכִּנְסָת אַחֵר, אוֹ שֶׁקְּנוּ מֵהֶן תְּבָה אוֹ מִטְפָּחוֹת וְתִיק, אוֹ סְפָרֵי חֲמֻשִּׁין אוֹ סֵפֶר תּוֹרָה הַשָּׂאֵר יִהְיֶה חֲלִין כְּמוֹ שֶׁהִתְנוּ, וַיַּעֲשׂוּ בּוֹ מָה שִׁירְצוּ.

יט. וְכֵן אִם קָבְלוּ עָלֵיהֶן כָּל אֲנָשֵׁי הָעִיר, אוֹ רַבִּם, אָדָם אֶחָד כָּל מָה שֶׁעָשָׂה, עָשׂוּי, וּמוֹכֵר וְנוֹתֵן לְבָדּוֹ כְּפִי מָה שִׁירָאָה, וַיִּתְּנָה כְּפִי מָה שִׁירָאָה.

כ. כִּשֶּׁם שֶׁמִּתָּר לָהֶן לְמַכֵּר בֵּית הַכִּנְסָת, כֶּךָ נּוֹתְנִים אוֹתוֹ בְּמִתְּנָה, שֶׁאֱלוֹ לֹא הָיָה לָהֶן לַצָּבוֹר הִנִּיחַ בְּמִתְּנָה זֶה, לֹא נִתְּנוּהָ; אֲבָל לֹא שׁוֹכְרִין אוֹתָהּ, וְלֹא מִמְשַׁכְּנִין אוֹתָהּ. וְכֵן כִּשְׁסוֹתְרִין בְּתֵי כִנְסִיּוֹת לְבִנּוֹתָן, מִתְּרִין לְמַכֵּר וּלְהַחֲלִיף וּלְתֵן בְּמִתְּנָה הַלְּבָנִים וְהַעֲצִים וְהַעֲפָר שֶׁלָּהֶן; אֲבָל לְהַלְוֹתָן, אֲסוּר, שְׁאִין הַקֹּדֶשֶׁה עוֹלָה מֵהֶן אֲלֹא בְּדָמִים, אוֹ בְּהִנִּיחַ שֶׁהִיא כְּדָמִים.

כא. רְחוּבָה שֶׁלְעִיר אֵף עַל פִּי שֶׁהָעַם מִתְּפַלְלִין בּוֹ בַּתַּעֲנוּיּוֹת וּבְמַעֲמָדוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהַקְּבוּץ רַב, וְאִין בֵּית הַכִּנְסָת מְכִיל אוֹתָם אִין בּוֹ קִדְשָׁה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עֲרָאִי וְלֹא נִקְבַּע לְתַפְלָה; וְכֵן בְּתֵים וַחֲצֵרוֹת שֶׁהָעַם מִתְּכַנְסִין לָהֶם לְתַפְלָה אִין בָּהֶן קִדְשָׁה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא קָבְעוּ אוֹתָם לְתַפְלָה בְּלִבָּד, אֲלֹא עֲרָאִי מִתְּפַלְלִין בָּהֶן, כְּאָדָם שֶׁמִּתְּפַלֵּל בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ.

הַלְבוֹת תַּפְלָה פֶּרֶק יב

א. מֹשֶׁה רִבְּנוֹ תִקֵּן לָהֶן לְיִשְׂרָאֵל, שִׁיחָיו קוֹרִין בְּתוֹרָה בְּרַבִּים בְּשַׁבָּת וּבִשְׁנֵי וּבַחֲמִישֵׁי בַשַּׁחֲרִית, כְּדִי שֶׁלֹּא יִשָּׁהוּ שְׁלוֹשָׁה יָמִים, בְּלֹא שְׂמִיעַת תּוֹרָה. וַעֲזָרָא הַסּוֹפֵר תִּקֵּן שִׁיחָיו קוֹרִין כֵּן בְּמִנְחָה בְּכָל שַׁבָּת, מִשּׁוּם יוֹשְׁבֵי קֶרְנוֹת; וְגַם, הוּא תִקֵּן שִׁיחָיו הַקּוֹרִין בִּשְׁנֵי וּבַחֲמִישֵׁי שְׁלוֹשָׁה בְּנֵי אָדָם, וְלֹא יִקְרְאוּ פָחוֹת מֵעֶשְׂרֵה פְּסוּקִים.

ב. וְאֱלוֹ הֵן הַיָּמִים שֶׁקּוֹרִין בָּהֶן בְּתוֹרָה, בַּצָּבוֹר: בְּשַׁבָּתוֹת, וּבְמוֹעֲדִים, וּבְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים, וּבַתַּעֲנוּיּוֹת, וּבַחֲנֻכָּה וּפּוּרִים, וּבִשְׁנֵי וּבַחֲמִישֵׁי שֶׁבְּכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ. וְאִין מִפְּטִירִין בְּנִבְיָא אֲלֹא בְּשַׁבָּתוֹת וּבִיָּמִים טוֹבִים וּבִיוֹם הַפְּפוּרִים וּבַתַּשְׁעָה בָּאָב.

ג. אִין קוֹרִין בְּתוֹרָה בַּצָּבוֹר, בְּפָחוֹת מֵעֶשְׂרֵה אֲנָשִׁים גְּדוּלִים וּבְנֵי חוּרִין; וְאִין קוֹרִין פָּחוֹת מֵעֶשְׂרֵה פְּסוּקִין, ו"וִידְבָּר" עוֹלָה מִן הַמִּנְיָן. וְלֹא יִהְיֶה הַקּוֹרִין, פָּחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה אֲנָשִׁים; וְאִין מִתְּחִילִין בְּפֶרֶשָׁה, פָּחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה פְּסוּקִין; וְאִין מִנִּיחִין בְּפֶרֶשָׁה, פָּחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה פְּסוּקִין; וְלֹא יִקְרְא הַקּוֹרָא, פָּחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה פְּסוּקִין.

ד. שְׁלוֹשָׁה שֶׁקְּרָאוּ עֶשְׂרֵה פְּסוּקִין, שְׁנַיִם קוֹרְאִין שְׁלוֹשָׁה שְׁלוֹשָׁה, וְאֶחָד אַרְבָּעָה. וּבֵין שֶׁהָיָה הַקּוֹרָא אַרְבָּעָה רֵאשׁוֹן, אוֹ אַחֲרוֹן, אוֹ אֶמְצָעִי הָרִי זֶה מְשַׁבַּח.

ה. כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִן הַקּוֹרְאִין, פּוֹתַח סֵפֶר תּוֹרָה, וּמַבִּיט בַּמָּקוֹם

שְׁהוּא קוֹרָא בוּ ; וְאַחַר כֵּךְ אוֹמַר בָּרְכוּ אֶת ה' הַמְבָרֵךְ, וְכָל הָעָם עוֹנִין בְּרוּךְ ה' הַמְבָרֵךְ, לְעוֹלָם וָעֶד ; וְחוֹזֵר וּמְבָרֵךְ בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים, וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרַתוֹ בְּרוּךְ אַתָּה ה', נּוֹתֵן הַתּוֹרָה ; וְכָל הָעָם, עוֹנִין אָמֵן. וְאַחַר כֵּךְ קוֹרָא, עַד שִׁישְׁלִים לְקָרוֹת ; וְגוֹלֵל הַסֵּפֶר, וּמְבָרֵךְ בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת, חַיִּי עוֹלָם נִטְעָה בְּתוֹכָנוּ בְּרוּךְ אַתָּה ה', נּוֹתֵן הַתּוֹרָה.

ו. אֵין הַקּוֹרָא רִשְׁאֵי לְקָרוֹת בַּתּוֹרָה, עַד שִׁיכָלָה אָמֵן מִפִּי הַצִּבּוֹר. קָרָא וְטָעָה, אִפְּלוּ בְּדִקְדּוּק אוֹת אַחַת מִחֲזִירִין אוֹתוֹ, עַד שִׁיקְרָאנָה בְּדִקְדּוּק. וְלֹא יִקְרָאוּ שְׁנַיִם בַּתּוֹרָה, אֲלֹא הָאֶחָד לְבַדּוֹ. קָרָא וְנִשְׁתַּתֵּק יַעֲמֵד אַחֵר תַּחֲתָיו, וַיִּתְחִיל מִמָּקוֹם שֶׁהִתְחִיל הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּשְׁתַּתֵּק ; וּמְבָרֵךְ בִּסּוּף.

ז. אֵין הַקּוֹרָא רִשְׁאֵי לְקָרוֹת, עַד שִׁיאֲמַר לוֹ גְּדוֹל שְׁבַעֲבוֹר לְקָרוֹת. וְאִפְּלוּ חֲזַן הַכִּנְסֶת, אוֹ רֹאשׁ הַכִּנְסֶת אֵינוּ קוֹרָא מַעֲצָמוֹ, עַד שִׁיאֲמָרוּ לוֹ הַצִּבּוֹר אוֹ גְּדוֹל שְׁבַחֵן לְקָרוֹת. וְצָרִיךְ אַחֵר לַעֲמֹד עִמּוֹ בְּשַׁעָה שֶׁהוּא קוֹרָא, בְּדֶרֶךְ שֶׁהַחֲזַן עוֹמֵד עִם הַקּוֹרְאִים.

ח. הַקּוֹרָא, יֵשׁ לוֹ לְדַלֵּג מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, בַּעֲנִין אֶחָד כְּגוֹן "אַחֲרֵי מוֹת" (ויקרא טז, א) וְ"אֵךְ בַּעֲשׂוֹר" (ויקרא כג, כז) שֶׁבִּפְרָשֶׁת "אֲמַר אֶל-הַכֹּהֲנִים" (ויקרא כא, א) : וְהוּא, שְׁלֹא יִקְרָא עַל פֶּה, שֶׁאֲסוּר לְקָרוֹת שְׁלֹא מִן הַכֶּתֶב, אִפְּלוּ תִּבֶּה אַחַת ; וְלֹא יִשְׁהֶה בְּדִלּוּג, אֲלֹא כְּדֵי שִׁישְׁלִים הַתְּרַגְּמָן תְּרַגּוּם הַפְּסוּק.

ט. כִּיּוֹן שֶׁהִתְחִיל הַקּוֹרָא לְקָרוֹת בַּתּוֹרָה, אֲסוּר לְסַפֵּר אִפְּלוּ בְּדִבְרֵי הַלֵּכָה אֲלֹא הַכָּל שׁוֹתֵקִין וְשׁוֹמְעִין, וּמְשִׁימִין לָבָם לְמַה שֶׁהוּא קוֹרָא : שֶׁנֶּאֱמַר "וְאֶזְנִי כָל-הָעָם, אֶל-סֵפֶר הַתּוֹרָה" (נחמיה ח, ג). וְאֲסוּר לְצַאת מִן הַצִּבּוֹר, בְּשַׁעָה שֶׁהַקּוֹרָא קוֹרָא ; וּמִתֵּר לְצַאת, בֵּין אִישׁ לְאִישׁ. וּמִי שֶׁהוּא עוֹסֵק בַּתּוֹרָה תָּמִיד, וְתוֹרַתוֹ אֲמִנּוּתוֹ מִתֵּר לוֹ לַעֲסֹק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה, בְּשַׁעָה שֶׁהַקּוֹרָא קוֹרָא בַּתּוֹרָה.

י. מִיָּמוֹת עֲזָרָא נִהְגוּ שִׁיְהֵא שָׁם תְּרַגְּמָן מִתְּרַגֵּם לָעָם, מַה שֶׁהַקּוֹרָא קוֹרָא בַּתּוֹרָה כְּדֵי שִׁיְבִינּוּ, עֹנִין הַדְּבָרִים. וְהַקּוֹרָא קוֹרָא פְּסוּק אֶחָד בְּלִבָּד, וְשׁוֹתֵק עַד שִׁיתְּרַגֵּם אוֹתוֹ הַתְּרַגְּמָן ; וְחוֹזֵר וְקוֹרָא פְּסוּק שֵׁנִי. וְאֵין הַקּוֹרָא רִשְׁאֵי לְקָרוֹת לַתְּרַגְּמָן, יֵתֵר מִפְּסוּק אֶחָד.

יא. אֵין הַקּוֹרָא רִשְׁאֵי לְהַגְבִּיָּה קוֹלוֹ, יֵתֵר מִן הַמְּתַרְגֵּם ; וְלֹא יִגְבִּיָּה הַמְּתַרְגֵּם קוֹלוֹ, יֵתֵר מִן הַקּוֹרָא. וְאֵין הַמְּתַרְגֵּם רִשְׁאֵי לְתַרְגֵּם, עַד שִׁיכָלָה הַפְּסוּק מִפִּי הַקּוֹרָא ; וְאֵין הַקּוֹרָא רִשְׁאֵי לְקָרוֹת פְּסוּק אַחֵר, עַד שִׁיכָלָה הַתְּרַגּוּם מִפִּי הַמְּתַרְגֵּם. וְאֵין הַמְּתַרְגֵּם נִשְׁעָן לֹא לַעֲמוּד וְלֹא לְקוֹרָה, אֲלֹא עוֹמֵד בִּירְאָה וְאִימָה ; וְלֹא יִתְּרַגֵּם מִתּוֹךְ הַכֶּתֶב, אֲלֹא עַל פֶּה. וְאֵין הַקּוֹרָא רִשְׁאֵי לְסַיֵּעַ לַתְּרַגְּמָן, שְׁלֹא יֹאמְרוּ תְּרַגּוּם כְּתוּב בַּתּוֹרָה. וְהַקָּטָן מִתְּרַגֵּם עַל יְדֵי הַגְּדוֹל, וְאֵינוּ כְּבוֹד לַגְּדוֹל שִׁיתְּרַגֵּם עַל יְדֵי הַקָּטָן. וְלֹא יִהְיוּ הַמְּתַרְגְּמִין שְׁנַיִם כְּאֶחָד, אֲלֹא אֶחָד קוֹרָא וְאֶחָד מְתַרְגֵּם.

יב. וְלֹא כָּל הַמְּקַרְאוֹת, מִתְּרַגְּמִין בַּצִּבּוֹר : מַעֲשֵׂה רְאוּבֵן, וּבִרְכַּת כּוֹהֲנִים, וּמַעֲשֵׂה הָעֶגְל מִן "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן" (שמות לב, כא) עַד "וַיֹּרָא מֹשֶׁה אֶת-הָעָם" (שמות לב, כה), וְעוֹד פְּסוּק אַחֵר "וַיִּגַּף ה', אֶת-הָעָם" (שמות לב, לה) נִקְרָאִין, וְלֹא מִתְּרַגְּמִין. וּבְמַעֲשֵׂה

אֲמֵנוֹן, הַמָּקוֹם שֶׁנֶאֱמָר "אֲמֵנוֹן בֶּן-דָּוִד" (שְׁמוּאֵל ב יג, א) לֹא נִקְרָא, וְלֹא מִתְּרָגֵם.

יג. הַמַּפְטִיר בִּנְבִיא, צָרִיךְ לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה תַּחֲלָה אֶפְלוֹ שְׁלוּשָׁה פְּסוּקִים, חוּזֵר וְקוֹרֵא מָה שֶׁקָּרָא שְׁלִפְנָיו; וְלֹא יַפְטִיר בִּנְבִיא, עַד שֶׁיִּגְלַל סֵפֶר תּוֹרָה. וְלֹא יַפְחַת, מֵעֲשָׂרִים וְאַחַד פְּסוּקִים; וְאִם שָׁלֹם הָעֵינָן בַּפָּחוֹת מֵאֻלוֹ, אֵינּוּ צָרִיךְ. וְאִם קָרָא עֲשָׂרָה פְּסוּקִים, וְתִרְגְּמָן הַמִּתְּרָגֵם דִּיו, וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁלֹם הָעֵינָן. וּבִנְבִיא אֶחָד קוֹרֵא, וְאֶפְלוֹ שְׁנַיִם מִתְּרָגְמִין. וּמִדִּלֵּג מֵעֵינָן לְעֵינָן אַחֵר; וְאֵינּוּ מִדִּלֵּג מִנְבִיא לְנְבִיא, אֲלֵא בִּנְבִיאִים שְׁלֹשִׁים עֶשְׂרִי בְּלֶבֶד וּבְלֶבֶד שֶׁלֹּא יִדְלַג מִסוּף הַסֵּפֶר, לְתַחֲלָתוֹ: וְכָל הַמִּדְלַג, לֹא יִשָּׁהָה בְּדִלּוּג אֲלֵא כְּדִי שִׁישְׁלִים הַמִּתְּרָגֵם תִּרְגוּמוֹ.

יד. הַקּוֹרֵא בִּנְבִיא, יֵשׁ לוֹ לִקְרוֹת לְתִרְגְּמָן שְׁלוּשָׁה פְּסוּקִין; וְהַמִּתְּרָגֵם, מִתְּרָגֵם שְׁלֹשָׁתָן זֶה אַחֵר זֶה: וְאִם הָיוּ הַשְׁלוּשָׁה פְּסוּקִים שְׁלוֹשׁ פְּרָשִׁיּוֹת, לֹא יִקְרָא לְתִרְגְּמָן אֲלֵא אֶחָד אֶחָד.

טו. הַמַּפְטִיר בִּנְבִיא, מְבַרֵךְ לְפָנָיו בִּרְכָּה אַחַת בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים . . . וּמְבַרֵךְ לְאַחֲרָיו אַרְבַּע בִּרְכוֹת בִּרְכָּה רִאשׁוֹנָה, חוֹתֵם בָּהּ הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל דְּבָרָיו; שְׁנִיָּה, חוֹתֵם בָּהּ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם; שְׁלִישִׁית, חוֹתֵם בָּהּ מִגֵּן דָּוִיד; רְבִיעִית, חוֹתֵם בָּהּ בְּעֵינָן קִדְשַׁת הַיּוֹם, כְּמוֹ שְׁחוֹתֵם בַּתְּפִלָּה. וְכֵן אִם חָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ לַהֲיוֹת בַּשַּׁבָּת, הַמַּפְטִיר בִּנְבִיא מְזַכֵּיר רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּבִרְכָּה זוֹ, כְּדֶרֶךְ שֶׁמְזַכֵּיר בַּתְּפִלָּה.

טז. כְּמָה הֵם הַקּוֹרְאִין בַּשַּׁבָּת בַּשַּׁחֲרִית, קוֹרְאִין שְׁבַעָה; וּבַיּוֹם הַכַּפּוּרִים, שֵׁשָׁה; וּבַיָּמִים טוֹבִים, חֲמִשָּׁה: אֵין פּוֹחַתִין מִמֵּנִין זֶה, אֲבָל מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶם. בְּרֹאשֵׁי חֳדָשִׁים, וּבְחֻלּוֹ שְׁלֹמוּעַד, קוֹרְאִין אַרְבַּעָה; בַּשַּׁבָּת וּבַיּוֹם הַכַּפּוּרִים בַּמִּנְחָה, וּבַשְּׁנִי וּבַחֲמִישִׁי שְׁבַכָּל שְׁבוּעָה וּבַחֲנֻכָּה וּפּוּרִים בַּשַּׁחֲרִית, וּבַיָּמִי הַתַּעֲנִיּוֹת בַּשַּׁחֲרִית וּבַמִּנְחָה, קוֹרְאִין שְׁלוּשָׁה: אֵין פּוֹחַתִין מִמֵּנִין זֶה, וְאֵין מוֹסִיפִין עָלָיו.

יז. אֲשֶׁה לֹא תִקְרָא בַּצְבוּר, מִפְּנֵי כְבוֹד הַצְבוּר; קָטָן הַיּוֹדֵעַ לִקְרוֹת וַיּוֹדֵעַ לְמִי מְבָרְכִין, עוֹלָה מִמֵּנִין הַקּוֹרְאִים. וְכֵן הַמַּפְטִיר עוֹלָה מִן הַמִּנְיָן, שֶׁהָרִי קָרָא בַּתּוֹרָה; וְאִם הַפְּסִיק שְׁלִיחַ צְבוּר בְּקִדְיֵשׁ בֵּין הַמִּשְׁלִים וּבֵין הַמַּפְטִיר, אֵינּוּ עוֹלָה. צְבוּר שֶׁלֹּא הָיָה בָּהֶם יוֹדֵעַ לִקְרוֹת אֲלֵא אֶחָד עוֹלָה וְקוֹרֵא וַיּוֹרֵד וַיּוֹשֵׁב, וְחוּזֵר וְקוֹרֵא שְׁנִיָּה וְשְׁלִישִׁית, עַד שֶׁיִּגְמֹר מִנֵּין הַקּוֹרְאִים שְׁלֹאוֹתוֹ הַיּוֹם.

יח. בְּכָל קְרִיאָה מֵאֻלוֹ, כּוֹהֵן קוֹרֵא רִאשׁוֹן, וְאַחֲרָיו לְוִי, וְאַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. וּמִנְהֵג פָּשׁוּט הוּא הַיּוֹם, שֶׁאֶפְלוֹ כּוֹהֵן עִם הָאָרֶץ קוֹדֵם לִקְרוֹת לְפָנָיו חֹכֵם גָּדוֹל מִיִּשְׂרָאֵל; וְכָל מִי שֶׁהוּא גָּדוֹל מִחֲבֵרוֹ בַּחֲכָמָה, קוֹדֵם לִקְרוֹת. וְהָאֲחֵרוֹן שֶׁגּוֹלִיל סֵפֶר תּוֹרָה, נוֹטֵל שֹׁכֵר כְּנֶגֶד הַכָּל; לְפִיכֵךְ עוֹלָה מִשְׁלִים, אֶפְלוֹ גָּדוֹל שְׁבַצְבוּר.

יט. אֵין שֵׁם כּוֹהֵן, עוֹלָה יִשְׂרָאֵל; וְלֹא יַעֲלֶה אַחֲרָיו לְוִי, כָּלָל. אֵין שֵׁם לְוִי, כּוֹהֵן שֶׁקָּרָא רִאשׁוֹן חוּזֵר הוּא עֲצָמוֹ, וְקוֹרֵא פַּעַם שְׁנִיָּה בַּמָּקוֹם לְוִי; אֲבָל לֹא יִקְרָא אַחֲרָיו כּוֹהֵן אַחֵר, שְׁמָא יֹאמְרוּ הֲרִאשׁוֹן פָּסוּל וְלְפִיכֵךְ עָלָה כּוֹהֵן אַחֵר, וְכֵן לֹא יִקְרָא לְוִי אַחֵר לְוִי, שְׁמָא יֹאמְרוּ אֶחָד מִשְׁנִיָּהֶם פָּסוּל.

כ. כִּיצַד סֵדֶר הַקְּרִיאָה בַּתּוֹרָה עִם הַתְּפִלָּה: כָּל יוֹם שִׁישׁ בּוֹ

תַּפְּלַת מוֹסֵף אַחֵר שְׁיִגְמֹר שְׁלִיחַ צְבוּר תַּפְּלַת שַׁחֲרִית, אוֹמֵר קִדִּישׁ, וּמוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה וְקוֹרֵא לְאַחַד אֶחָד מִן הַצְּבוּר, וְעוֹלִין וְקוֹרִין בַּתּוֹרָה; וְכַשְׁגּוֹמְרִין, מַחְזִיר סֵפֶר תּוֹרָה לְמִקְוָמוֹ, וְאוֹמֵר קִדִּישׁ, וּמִתְּפַלְּלִין תַּפְּלַת מוֹסֵף. וַיָּמִים שֵׁשׁ בֵּהֶן מַפְטִיר וּמוֹסֵף, נִהְגוּ לֹאמֹר קִדִּישׁ קֹדֶם שְׁיַעֲלֶה הַמַּפְטִיר; וַיֵּשׁ מִקְוֹמוֹת שְׁנֵהֶגוּ לֹאמֹר קִדִּישׁ, אַחֵר הַמַּפְטִיר.

בא. בַּמִּנְחָה שְׁלֹשֶׁבֶת וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים אַחֵר שְׁיִגְמֹר שְׁלִיחַ צְבוּר "תִּהְיֶה, לְדוֹד" (תהילים קמה, א) וְסֵדֶר הַיּוֹם, אוֹמֵר קִדִּישׁ, וּמוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה וְקוֹרִין בוֹ וּמַחְזִירוֹ, וְאוֹמֵר קִדִּישׁ, וּמִתְּפַלְּלִין מִנְחָה. וְכֵן בַּתַּעֲנוּיֹת קוֹרְאִין בַּמִּנְחָה, וְאַחֵר כֶּךָ אוֹמֵר קִדִּישׁ, וּמִתְּפַלְּלִין תַּפְּלַת מִנְחָה; אֲבָל בַּיּוֹם טוֹב, לֹא נִהְגוּ לִקְרוֹת בַּמִּנְחָה.

בב. וַיּוֹם שָׁאִין בוֹ מוֹסֵף כַּשְׁגּוֹמֵר תַּפְּלַת שַׁחֲרִית, אוֹמֵר קִדִּישׁ, וּמוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה וְקוֹרְאִין בוֹ וּמַחְזִירוֹ, וְאוֹמֵר קִדִּישׁ; וְאַחֵר כֶּךָ אוֹמֵר "תִּהְיֶה, לְדוֹד" (תהילים קמה, א) וְסֵדֶר הַיּוֹם, כְּדֶרֶךְ שְׁאוֹמֵר בְּכָל יוֹם; וְאוֹמֵר קִדִּישׁ, וְהָעֵם נִפְטָרִין.

בג. אִין קוֹרְאִין בַּחֲמִשִּׁין בְּבִתֵּי כְּנָסִיּוֹת, מְשׁוּם כְּבוֹד הַצְּבוּר; וְאִין גּוֹלְלִין סֵפֶר תּוֹרָה בַּצְּבוּר, שְׁלֹא יִטְרִיחַ עֲלֵיהֶן לִהְיוֹתֵן עוֹמְדִין, עַד שְׁיִגְלֹל. לְפִיכָךְ אִם צָרְכוֹ לִקְרוֹת שְׁנֵי עֲנִינִין, מוֹצִיאִין שְׁנֵי סִפְרֵי תוֹרוֹת; וְלֹא יִקְרָא אִישׁ אֶחָד עֲנִין אֶחָד, בְּשֵׁתֵי תוֹרוֹת, שְׁמָא יֹאמְרוּ סֵפֶר רִאשׁוֹן פָּגוּם הָיָה, וּלְפִיכָךְ קָרָא בְּשְׁנֵי.

כד. כָּל הַגּוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה, גּוֹלְלוֹ מִבְּחוּץ, וְכַשְׁהוּא מִהֲדִקּוֹ, מִהֲדִקּוֹ מִבִּפְנִים; וְצָרִיךְ לְהַעֲמִידוֹ, עַל הַתֶּפֶר. מְקוֹם שְׁמוֹצִיאִין סֵפֶר תּוֹרָה אַחֵר שְׁקוֹרְאִין בוֹ, וּמוֹלִיכִין אוֹתוֹ לְבֵית אַחֵר לְהַצְנִיעוֹ, אִין הַצְּבוּר רִשָּׁאִין לְצֹאת, עַד שְׁיַצֵּא סֵפֶר תּוֹרָה; וַיִּלּוּ אוֹתוֹ וְהָן אַחֲרָיו, עַד הַמָּקוֹם שְׁמַצְנִיעִין אוֹתוֹ בוֹ.

הַלְבוֹת תַּפְּלָה פֶּרֶק יג

א. הַמִּנְהָג הַפָּשוּט בְּכָל יִשְׂרָאֵל, שְׁמַשְׁלִימִין אֶת הַתּוֹרָה בְּשָׁנָה אֶחָת: מִתְחִילִין בַּשַּׁבָּת שְׁאַחֲרֵי חַג הַסִּכּוֹת, וְקוֹרִין בְּסֵדֶר "בְּרֵאשִׁית" (בראשית א, א); בַּשְּׁנִיָּה, "אֵלֶּה, תּוֹלְדֹת נֹחַ" (בראשית ו, ט); בַּשְּׁלִישִׁית, "וַיֹּאמֶר ה' אֶל-אַבְרָם" (בראשית יב, א). וְקוֹרְאִין וְהוֹלְכִין עַל הַסֵּדֶר הַזֶּה, עַד שְׁגּוֹמְרִין הַתּוֹרָה בְּחַג הַסִּכּוֹת. וַיֵּשׁ מִי שְׁמַשְׁלִים אֶת הַתּוֹרָה בְּשָׁלוֹשׁ שָׁנִים, וְאִינוּ מִנְהָג פָּשוּט.

ב. עֲזָרָא תִקֵּן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, שְׁיִהְיוּ קוֹרִין קְלָלוֹת שְׁבַסְפֹּר וַיִּקְרָא, קֹדֶם עֲצֶרֶת; וְשְׁבַמְשָׁנָה תּוֹרָה, קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְהַמִּנְהָג הַפָּשוּט, שְׁיִהְיוּ קוֹרְאִין "בְּמִדְבַּר סִינַי" (במדבר א, א), קֹדֶם עֲצֶרֶת; וְאַתְחֲנִן" (דברים ג, כג), אַחֵר תַּשְׁעָה בָּאָב; וְ"אַתֶּם נֹצְבִים" (דברים כט, ט), קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה; וְ"צוֹ אֶת-אַהֲרֹן" (ויקרא ו, ב), קֹדֶם הַפֶּסַח בְּשָׁנָה פָּשוּטָה. לְפִיכָךְ יֵשׁ שְׁבִתוֹת שְׁקוֹרְאִין בַּשַּׁחֲרִית, שְׁנֵי סִדְרִים כְּגוֹן "אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ" (ויקרא יב, ב) וְ"זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמִּצְוָה" (ויקרא יד, ב), וְ"בְּהַר סִינַי" (ויקרא כה, א) וְ"אִם-בַּחֲקֹתִי" (ויקרא כו, ג), וְכִיּוֹצֵא בֵּהֶן כְּדִי שְׁיַשְׁלִימוּ בְּשָׁנָה, וַיִּקְרָאוּ אוֹתָם הַסִּדְרִים בְּעוֹנָתָן.

ג. מְקוֹם שְׁמַפְסִיקִין בַּשַּׁבָּת בַּשַּׁחֲרִית שֵׁם קוֹרְאִין בַּמִּנְחָה, וּבְשְׁנֵי וּבַחֲמִישִׁי, וּלְשַׁבָּת הַבָּאָה. פִּיּוּצָד: שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה, קוֹרִין בַּשַּׁחֲרִית

בְּסֹדֶר "בְּרֵאשִׁית" (בראשית א, א); בַּמִּנְחָה, קוֹרִין מ' אֶלֶּה, תּוֹלְדֹת נח" (בראשית ו, ט) עֲשֶׂרָה פְּסוּקִים אוֹ יֵתֶר; וְכֵן בַּשְּׁנִי וּבַחֲמִישִׁי; וְכֵן לַשַּׁבָּת הַבָּאָה בַּשְּׁחֵרִית, מִתְחִילִין מ' אֶלֶּה, תּוֹלְדֹת נח", וְקוֹרֵא עַד סוֹף הַסֵּדֶר. וְעַל דֶּרֶךְ זוֹ, קוֹרְאִין כָּל הַשָּׁנָה. וּמִפְטִירִין בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת, בְּנִבְיָא מַעֲיִן שֶׁקָּרְאוּ בַּתּוֹרָה.

ד. בְּרֵאשִׁי חֲדָשִׁים הָרֵאשׁוֹן, קוֹרֵא שְׁלוֹשָׁה פְּסוּקִים מִפְּרֹשֶׁת "צו" (במדבר כח, ב); וְהַשְּׁנִי, חוֹזֵר וְקוֹרֵא פְּסוּק שְׁלִישִׁי שֶׁקָּרָא הָרֵאשׁוֹן וְשְׁנֵי פְּסוּקִים אַחֲרָיו, כְּדִי שִׁישָׁאֵר בַּפְּרֹשֶׁה שְׁלוֹשָׁה פְּסוּקִים; וְהַשְּׁלִישִׁי, קוֹרֵא שְׁלוֹשָׁה פְּסוּקִים שֶׁשִּׁיר הַשְּׁנִי עִם "וּבִיּוֹם, הַשַּׁבָּת" (במדבר כח, ט); וְהַרְבִּיעִי, קוֹרֵא "וּבְרֵאשִׁי, חֲדָשִׁיכֶם" (במדבר כח, יא). וְאִם חָל רֵאשׁ חֹדֶשׁ לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, מוֹצִיאִין שְׁנֵי סְפָרִים בַּשְּׁחֵרִית: אֶחָד, קוֹרִין בּוֹ סֵדֶר אוֹתָהּ שַׁבָּת; וְהַשְּׁנִי, קוֹרֵא בּוֹ הַמְּשָׁלִים "וּבְרֵאשִׁי, חֲדָשִׁיכֶם". וְאִם קָרָא עֲנִין רֵאשׁ חֹדֶשׁ בַּשַּׁבָּת, הַמִּפְטִיר קוֹרֵא, וּמִפְטִירִין "וְהִיָּה, מִדִּי-חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ" (ישעיהו סו, כג). וְרֵאשׁ חֹדֶשׁ אֲב שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, מִפְטִירִין "חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נִפְשִׁי" (ישעיהו א, יד). וְרֵאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּאַחַד בַּשַּׁבָּת, מִפְטִירִין בַּשַּׁבָּת שְׁלֹפְנֵיו "וַיֹּאמֶר-לוֹ יְהוֹנָתָן, מָחָר חֹדֶשׁ" (שמואל א כ, יח).

ה. כָּל הָעוֹלָה לַקְרוֹת בַּתּוֹרָה פּוֹתַח בְּדָבָר טוֹב, וְחוֹתֵם בְּדָבָר טוֹב. אֲבָל בַּפְּרֹשֶׁת "הָאֲזִינוּ" (דברים לב, א) הָרֵאשׁוֹן, קוֹרֵא עַד "זְכוֹר יָמוֹת עוֹלָם" (דברים לב, ז); וְהַשְּׁנִי, מִתְחִיל מ' זְכוֹר יָמוֹת עוֹלָם עַד "יִרְפְּבֵהוּ" (דברים לב, יג); וְהַשְּׁלִישִׁי, מ' יִרְפְּבֵהוּ עַד "וַיֹּרֶא ה', וַיִּנָּאֶץ" (דברים לב, יט); וְהַרְבִּיעִי, מִן "וַיֹּרֶא ה', וַיִּנָּאֶץ" עַד "לֹו חֲכָמוֹ" (דברים לב, כט); וְהַחֲמִישִׁי, מִן "לֹו חֲכָמוֹ" עַד "כִּי-אֲשָׂא אֶל-שָׁמַיִם, יָדַי" (דברים לב, מ); וְהַשְּׁשִׁי, מִן "כִּי-אֲשָׂא" עַד סוֹף הַשִּׁירָה. וְלָמָּה פּוֹסְקִין בָּהּ בַּעֲנִינּוֹת אֵלּוּ מִפְּנֵי שֶׁהִיא תוֹכַחָה, כְּדִי שִׁיחֲזְרוּ הָעָם בַּתְּשׁוּבָה.

ו. שְׁמוֹנֶה פְּסוּקִין שֶׁבְּסוֹף הַתּוֹרָה, מֵתֵר לַקְרוֹת אוֹתָן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בַּפָּחוֹת מַעֲשֶׂרָה: אֵף עַל פִּי שֶׁהַכָּל תּוֹרָה, וּמִפִּי מֹשֶׁה מִפִּי הַגְּבוּרָה הֵן, הוֹאִיל וּמִשְׁמַעֲן שֶׁהֵן אַחֵר מִיתַת מֹשֶׁה, הָרִי נִשְׁתַּנּוּ; וּלְפִיכֵן מֵתֵר לִיחִיד לַקְרוֹת אוֹתָן.

ז. קָלָלוֹת שֶׁבַּתּוֹרַת כּוֹהֲנִים אֵין מִפְּסִיקִין בָּהֶן, אֵלֹא אֶחָד קוֹרֵא אוֹתָן; מִתְחִיל בַּפְּסוּק שְׁלֹפְנֵיהֶם, וּמִסִּים בַּפְּסוּק שְׁלֹא אַחֲרֵיהֶם. וְקָלָלוֹת שֶׁבַּמִּשְׁנֵה תּוֹרָה אִם רָצָה לְפַסֵּק בָּהֶן, פּוֹסֵק; וְכִבֵּר נִהְגוּ הָעָם שְׁלֹא לְפַסֵּק בָּהֶן, אֵלֹא אֶחָד קוֹרֵא אוֹתָן.

ח. מִפְּסִיקִין לְמוֹעֲדוֹת, וְלִיּוֹם הַכַּפּוּרִים, וְקוֹרְאִין בַּעֲנִין הַמוֹעֵד, לֹא בְּסֵדֶר הַשַּׁבָּת. וּמֹשֶׁה רִבְּנוֹ תִּקֵּן לָהֶן לְיִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִיו קוֹרְאִין בְּכָל מוֹעֵד, עֲנִינּוֹ; וְשׂוֹאֲלִין וְדוֹרְשִׁין בַּעֲנִינּוֹ שְׁלִיּוֹם, בְּכָל מוֹעֵד וּמוֹעֵד. וּמָה הֵן קוֹרִין: בַּפֶּסֶח, בַּפְּרֹשֶׁת הַמוֹעֲדוֹת שֶׁבַּתּוֹרַת כּוֹהֲנִים. וְכִבֵּר נִהְגוּ הָעָם, לַקְרוֹת בִּיּוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן "מִשְׁכוֹ" (שמות יב, כא), וּמִפְטִירִין בַּפֶּסֶח גִּלְגָּל; וּבִיּוֹם טוֹב שְׁנִי, "שׂוֹר אוֹ-כֶשֶׁב" (ויקרא כב, כז), וּמִפְטִירִין בַּפֶּסֶח יֹאשִׁיָּהוּ. בַּשְּׁלִישִׁי, "קִדְּשׁ-לִי" (שמות יג, ב); בַּרְבִּיעִי, "אִם-כֶּסֶף תִּלְוֶה" (שמות כב, כד); בַּחֲמִישִׁי, "פֶּסֶל-לֹה" (שמות לד, א); בַּשְּׁשִׁי, "וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַפֶּסֶח, בְּמוֹעֲדוֹ" (במדבר ט, ב). בִּיּוֹם טוֹב אַחֲרוֹן, ב' וַיְהִי, בְּשַׁלַּח" (שמות יג, יז) עַד סוֹף הַשִּׁירָה, וּמִפְטִירִין "וַיְדַבֵּר דָּוִד"

(שמואל ב כב, א); ובשמיני, "כל-הבכור" (דברים טו, יט), ומפטירין "עוד היום, בנב לעמד" (ישעיהו י, לב).

מ. בעצרת, קורין ב"שבעה שבעת" (דברים טז, ט). ומנהג פשוט, שקורים ביום טוב ראשון, "בחדש, השלישי" (שמות יט, א), ומפטירין במרכבה; ובשני, קורין בפרשת מועדות, ומפטירין בבבקות.

י. בראש השנה, קורין "בחדש השביעי באחד לחדש" (ויקרא כג, כד; במדבר כט, א). ומנהג פשוט, שקורין ביום ראשון, "וה'פקד את-שרה" (בראשית כא, א), ומפטירין "ויהי איש אחד מן-הרמתיים" (שמואל א א, א); ובשני, קורין "והאלהים, נסה את-אברהם" (בראשית כב, א), ומפטירין "הבן יקיר לי אפרים" (ירמיהו לא, יט).

יא. ביום הכפורים, בשחרית, קורין "אחרי מות" (ויקרא טז, א), ומפטירין "כה אמר רם ונשא" (ישעיהו נז, ט). במנחה, קורין בעריות שב"אחרי מות", כדי שיזכר ויכלם כל מי שנכשל באחת מהן, ויחזר בתשובה; והשלישי שקורא בתורה, מפטיר ביונה.

יב. בספות, בשני ימים הראשונים, קורין בפרשת מועדות, ומפטירין ביום הראשון "הנה יום-בא, לה'" (זכריה יד, א), וביום שני "ויקהלו אל-המלך שלמה" (מלכים א ח, ב); וביום טוב האחרון, קורין "כל-הבכור" (דברים טו, יט), ומפטירין "ויהי ככלות שלמה" (מלכים א ח, ג); ולמחר, קורין "וזאת הברכה" (דברים לג, א), ומפטירין "ויעמד שלמה" (מלכים א ח, כב), ויש מי שמפטיר "אחרי מות משה" (יהושע א, א), ובשאר ימות החג, קורין בקרבנות החג.

יג. כיצד בכל יום ויום מחלו שלמועד, קורא שתי פרשיות: ביום השלישי, שהוא תחלת חלו שלמועד, קורא הפועה "וביום השני" (במדבר כט, יז), ולוי קורא "וביום השלישי" (במדבר כט, כ), וישראל קורא "וביום השלישי", והרביעי חוזר וקורא "וביום השני" "וביום השלישי". וכן ביום הרביעי, שהוא שני שלחלו שלמועד, קורין "וביום השלישי" "וביום הרביעי" (במדבר כט, כג) על דרך זו.

יד. בכל יום ויום מימים טובים, וכן ביום הכפורים, ובשבעת ימי הפסח מוציאין שני ספרים בשחרית: האחד, קורין בו תחלה ענינות אלו שאמרנו. והשני, קורין בו קרבן אותו היום האמור בחמש הפקודים; והקורא ענין הקרבן, הוא מפטיר בנביא.

טו. בכל יום שמוציאין שני ספרים, או שלושה, אם הוציאו זה אחר זה, כשמחזיר את הראשון אומר קדיש ומוציא השני; וכשמחזיר האחרון, אומר קדיש. וכבר אמרנו שהמנהג הפשוט, לומר קדיש אחר שקורא המשלים לעולם, ואחר כך מפטירין בנביא.

טז. שבת שחלה להיות בחלו שלמועד, בין בפסח בין בספות, קורין באותה שבת "ראה אתה אמר אלי" (שמות לג, יב); ומפטירין בפסח "העצמות היבשות" (יחזקאל לז, ד), ואם היתה בתוך החג, "ביום בוא גוג" (יחזקאל לח, יח).

יז. בחנפה ביום הראשון, קורין מברכת כוהנים עד סוף קרבן המקריב ביום הראשון; וביום השני, קורין קרבן נשיא שהקריב בשני; וכן עד יום שמיני, קורין מיום השמיני עד סוף כל הקרבנות, עד סוף הסדר. ומפטירין בשבת שלחנפה, בנרות זכריה; ואם היו שתי שבתות, מפטירין בשבת ראשונה בנרות זכריה, ובשניה בנרות שלמה. והקורא בענין חנפה, הוא שמפטיר בנביא.

יח. פפורים, קורין בשחרית "ויבא, עמלק" (שמות יז, ח). בתשעה באב, בשחרית קורין "כי-תוליד בנים" (דברים ד, כה) ומפטירין "אסף אסיפם" (ירמיהו ח, יג); ובמנחה, קורין "ויחל משה" (שמות לב, יא), פשאר ימי התעניות. ובשאר התעניות שאנו מתענים על מה שארע לאבותינו, קורין בשחרית ובמנחה: הראשון, קורא "ויחל משה" ארבעה פסוקין; וקורא השני והשלישי, מ"פסל-לך" (שמות לד, א) עד "אשר אני, עשה עמך" (שמות לד, י). ובתעניות שגזרין אותן הצבור מפני הצרות, כגון בצרת ודבר וכיוצא בהן, קורין ברכות וקללות, כדי שישוּבו העם ויפנע לבכם פשישמעו אותם.

יט. נהגו כל ישראל, להיות מפטירין קדם לתשעה באב בשלוש שבתות, בדברי תוכחה שבת ראשונה, מפטירין "דברי ירמיהו" (ירמיהו א, א); שניה, "חזון ישעיהו" (ישעיהו א, א); שלישית, "איכה היתה לזונה" (ישעיהו א, כא). וכן שבת שאחר תשעה באב, מפטירין "נחמו נחמו, עמי" (ישעיהו מ, א). ומנהג פשוט בערינו, להיות מפטירין בנחמות ישעיה, מאחר תשעה באב עד ראש השנה; ושבת שבין ראש השנה ויום הכפורים, מפטירין "שובה, ישראל" (הושע יד, ב).

כ. ראש חודש אדר שחל להיות בשבת, קורין בפרשת שקלים, ומפטירין ב"יהוידע הכהן" (מלכים ב יב, ג). וכן אם חל ראש חודש אדר להיות בתוך השבת, ואפלו בערב השבת, מקדימין וקורין בשבת שלפניו, בפרשת שקלים. בשבת שניה, קורין בפרשת "זכור" (דברים כה, יז), ומפטירין "פה אמר, ה' צבאות, פקדתי" (שמואל א טו, ב). ואי זו היא שבת שניה, כל שחל פורים להיות בתוכה, ואפלו בערב שבת. בשלישית, קורין "פרה אדמה" (במדבר יט, ב), ומפטירין "וזרקתי עליכם מים טהורים" (יחזקאל לו, כה). ואי זו היא שבת שלישית, הסמוכה לרביעית. ברביעית, קורין "החדש הזה" (שמות יב, ב), ומפטירין "בראשון באחד לחדש" (יחזקאל מה, יח). ואי זו היא רביעית, כל שחל ראש חודש ניסן להיות בתוכה, ואפלו בערב שבת.

כא. נמצאת אומר, שפעמים תהיה הפסקה בין שבת ראשונה ושניה, או בין שניה ושלישית; ופעמים תהיה שתי הפסקות, בין ראשונה ושניה ובין שניה ושלישית. אבל בין שלישית לרביעית, אין מפסיקין.

כב. כל פרשה מארבע פרשיות האלו, אחד קורא אותה בספר שני, אחר שקורין סדר אותה שבת בספר שהוציאו ראשון. חל ראש חודש אדר להיות בשבת, והיה סדר אותה שבת "ואתה תצוה" (שמות כז, כ), קורין תשעה מ"אתה תצוה" עד "ועשית פיור נחשת" (שמות ל, יח), והשביעי חוזר וקורא מ"פי תשא" (שמות ל, יב) עד "ועשית פיור נחשת". ואם היה סדר אותה שבת

"כִּי תִשָּׂא" עֲצָמָהּ, קוֹרִין שְׂשֶׂה מ־"כִּי תִשָּׂא" עַד "וַיִּקְהַל" (שמות לה,א), וְהַשְׁבִּיעִי חֹזֶר וְקוֹרָא בְּסֵפֶר שְׁנֵי מ־"כִּי תִשָּׂא" עַד "וְעַשִּׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת".

בג. ראש חֹדֶשׁ אֶדֶר שָׁחַל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת, מוֹצִיאִין שְׁלוֹשָׁה סְפָרִים אֶחָד, קוֹרִין בּוֹ סֵדֶר הַיּוֹם; וְהַשְׁנִי, קוֹרִין בּוֹ עֲנִין ראש חֹדֶשׁ; וְהַשְּׁלִישִׁי, קוֹרִין בּוֹ "כִּי תִשָּׂא" (שמות ל,יב). וְכֵן ראש חֹדֶשׁ נִסָּן שָׁחַל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת קוֹרִין סֵדֶר הַיּוֹם, בְּאַחַד; וְעֲנִין ראש חֹדֶשׁ, בַּשְּׁנִי; וְ"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה" (שמות יב,ב), בַּשְּׁלִישִׁי.

כד. ראש חֹדֶשׁ טֵבֶת שָׁחַל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת, מוֹצִיאִין שְׁלוֹשָׁה סְפָרִים הָרֵאשׁוֹן, קוֹרִין בּוֹ סֵדֶר הַיּוֹם; וְהַשְׁנִי, קוֹרִין בּוֹ עֲנִין ראש חֹדֶשׁ; וְהַשְּׁלִישִׁי, קוֹרִין בּוֹ עֲנִין חֲנֻכָּה. חָל לְהִיּוֹת בְּאַמְצָע הַשַּׁבָּת, שְׁלוֹשָׁה קוֹרִין בְּעֲנִין ראש חֹדֶשׁ, וְהַרְבִּיעִי קוֹרָא עֲנִין חֲנֻכָּה.

כה. אֵף עַל פִּי שְׂאָדָם שׁוֹמֵעַ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, בְּכָל שְׁנָתוֹ בַּצָּבוֹר, חַיֵּב לְקָרוֹת לַעֲצָמוֹ בְּכָל שָׁבוֹעַ וְשָׁבוֹעַ, סֵדֶר שְׁלֹאוֹתֶיהָ שַׁבָּת שְׁנַיִם מִקְרָא, וְאַחַד תְּרֻגּוֹם; וּפְסוּק שְׁאִין לוֹ תְּרֻגּוֹם, קוֹרְאוֹהוּ שְׁלוֹשָׁה פְּעָמִים: עַד שִׁישְׁלִים פְּרָשִׁיּוֹתָיו, עִם הַצָּבוֹר.